

4. juuli 2023

Lahend 11519/20 - õigus eraelu austamisele ja sõnavabadus

Glukhin vs. Venemaa

Artiklid 8 ja 10

Asjaolud

Rutiinse Interneti monitoorimise käigus avastas politsei avalikus Telegrami kanalis fotod ja video kaebajast, kui kaebaja tegi Moskva metros soolodemonstratsiooni. Kaebaja hoidis käes elusuures pappfiguuri Konstantin Kotovist, poliitilisest aktivistist, kelle juhtum oli pälvinud suurt meediatähelepanu ja tekitanud avalikkuse pahameelt. Kaebaja käes oli plakat, millele oli kirjutatud: „Te vist teete minuga nalja. Mina olen Konstantin Kotov. Mind ähvardab rahumeelsete protestide eest artikli 212.1 alusel kuni viis aastat vangistust.“ Kaebaja sõnul kasutas politsei näotuvastustehnoloogiat tema tuvastamiseks kanali ekraanipiltide põhjal ja kogus videosalvestisi valvekaamerate, mis olid paigaldatud Moskva metroo jaamadesse, mille abil ta ka mitu päeva hiljem Moskva metros vahistati.

Telegrami kanali ekraanipilte ja valvekaamerate videosalvestisi kasutati kaebaja vastu algatatud haldusõiguserikkumise menetluses tõenditena. Ta mõisteti süüdi selles, et ta ei teatanud ametivõimudele oma kavatsusest korraldada soolodemonstratsioon ja talle määrati rahatrahv. Kaebaja vaidlustused ei olnud edukad tema jaoks.

EIK-sse pöördudes leiab kaebaja, et tema süüdimõistmine ei olnud õiglane, sest menetluses kasutati näotuvastustehnoloogiat.

EIK seisukohad

Artikkel 10

Arvestades kaebaja käitumise olemust ja konteksti, leidis EIK, et oma tegevusega oli kaebaja püüdnud avaldada oma arvamust avalikku huvi pakkivas küsimuses. Selle õiguse piiramiseks artikli 10 lõike 2 alusel oli vähe võimalusi. Tema saatmine politseijaoskonda, haldusarest ja haldusõiguserikkumise eest süüdi mõistmine kujutasid endast sekkumist tema sõnavabadusse. Võttes arvesse kaebaja soolodemonstratsiooni olemust ja viisi, oli põhjendatud kahelda, et vaidlustatud õigusnormide kohaldamise viis oli olnud piisavalt ettenähtav, et täita asja kvaliteedinõuet. Kuid isegi kui eeldada, et sekkumine oli olnud seadusega kooskõlas ja taotles legitiimseid eesmärgi - korratuse ärahoidmine ja teiste õiguste kaitse, ei olnud see demokraatlikus ühiskonnas vajalik.

Kaebaja soolodemonstratsioon viidi läbi vaieldamatult rahumeelselt ja mitte häirivalt ning see ei põhjutanud ohtu avalikule korrale ja turvalisusele. Tegu, milles kaebaja süüdi mõisteti, oli üksnes ametivõimudele oma soolodemonstratsioonist teavitamata jätmises ega sisaldanud ühtegi teist süüdistavat elementi ühegi taunitava teo kohta. Ametivõimud ei olnud üles näidanud nõutavat sallivust tema rahumeelse soolodemonstratsiooni suhtes. Nad ei võtnud ülaltoodud elemente arvesse ega hinnanud, kas kaebaja bännerit hoidva papist figuuri kasutamine oli tema seisukohtade väljendus. Ainus asjakohane kaalutlus, vajadus karistada õigusvastase käitumise eest, ei olnud selles kontekstis piisavaks kaalutluseks, kuna puudusid raskendavad asjaolud. Seega ei olnud siseriiklikud kohtud esitanud asjakohaseid või piisavaid põhjuseid, mis õigustaksid kaebaja sõnavabadusse sekkumist.

EIK tuvastas artikkel 10 rikkumise.

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

Artikkel 8

EIK märkis, et kaebajal oli raske tõestada oma väidet, et tema puhul kasutati näotuvastustehnoloogiat. Venemaa seadusandlus ei kohusta politseilt sellise tehnoloogia kasutamise kohta protokollide tegemise ega asjaomast isikut teavitama. Sellele, et politsei ta pärast protesti nii kiiresti tuvastas, polnud aga muud seletust. Samuti ei olnud valitsus selgesõnaliselt eitanud näotuvastustehnoloogia kasutamist ega selgitanud, kuidas kaebaja oli tuvastatud. Samuti võttis EIK teadmiseks kättesaadava avaliku teabe arvukate juhtumite kohta, mis hõlmasid näotuvastustehnoloogia kasutamist Venemaal protestides osalejate tuvastamiseks.

Seetõttu leidis EIK, et kaebaja isikuandmete töötlemine tema vastu algatatud haldusõigusrikkumise menetluses, sealhulgas näotuvastustehnoloogia kasutamine tema tuvastamiseks, hilisemaks asukoha kindlakstegemiseks ja vahistamiseks, oli riivanud tema õigust oma eraelu austamisele ja seda ei saanud pidada demokraatlikus ühiskonnas vajalikuks.

EIK tuvastas artikkel 8 rikkumise.

Artikkel 41

EIK leidis, et Venemaa peab kaebajale maksma 9800 eurot mittevaralise kahju hüvitiseks ning 6400 eurot kulude katteks.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

4. juuli 2023

Lahend taotluste 13258/18, 15500/18, 57303/18, 9078/20 kohta - õigus perekonnaelu austamisele

B.F. ja teised vs. Šveits

Artikkel 8

Asjaolud

Kõik Šveitsis elavad kaebajad tunnistati pagulasteks 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni (1951. aasta konventsioon) tähenduses. Kooskõlas siseriikliku õigusega võimaldati neile ajutine riiki lubamine, mitte varjupaik, kuna nende pagulasseisundi põhjused tekkisid pärast nende lahkumist päritoluriigist ja nende endi tegude, nimelt nende ebaseadusliku lahkumise tagajärjel. Sellest tulenevalt ei olnud neil siseriikliku õiguse alusel õigust perekonna taasühendamisele (erinevalt varjupaiga saanud pagulastest). Nende perekondade taasühendamise taotlused (alaealiste laste ja/või abikaasadega) lükati tagasi, kuna üks kriteeriumidest, nimelt sotsiaalabist loobumine, ei olnud täidetud ja kuna keeldumist ei peetud konventsiooni artikli 8 rikkumiseks.

EIK-sse pöördudes tuginesid kõik kaebajad artiklile 8 ning kaebasid selle üle, et neil keelduti perekonna taasühendamisest. Lisaks tuginesid kolm kaebajat artiklile 14 ning leidsid, et neid on diskrimineeritud.

EIK seisukohad

Artikkel 8 osas, mis käsitles perekonna taasühinemistaotluste rahuldamatat jätmist

EIK leidis, et liikmesriikidel oli teatav kaalutusõigus seoses nende pagulastega, kes lahkusid oma päritoluriigist ilma, et nad oleksid sunnitud tagakiusamise eest põgenema. Samas üldisemalt ei tohiks pagulastelt, sealhulgas neilt, kelle hirm päritoluriigis tagakiusamise eest tekkis alles pärast nende päritoluriigist lahkumist, nõuda pere taasühinemise lubamiseks võimatut. Eelkõige juhul, kui

vastuvõtva riigi territooriumil viibiv pagulane ei suuda täita sissetulekunõudeid, kuigi ta on teinud kõik endast oleneva, et saada majanduslikult sõltumatuks. Sotsiaalabist mitte sõltumise nõuet ei tuleks kohaldada ilma igasuguse paindlikkusest. Kuigi siseriiklik õigus ja praktika andsid vaidlustatud nõude kohaldamisel teatud paindlikkuse, siis vaid väike arv perekonna taasühinemise taotlusi rahuldati ajutiselt riiki sisenenud isikutelt.

Ametivõimud leidsid, et kuigi J.K. (taotlus nr 15500/18) oli tööl olnud, ei suudaks ta Šveitsi elama asudes täita oma neljaliikmelise pere sissetulekunõudeid. Lõplik otsus tehti 7 aastat pärast seda, kui J.K. oli tunnistatud pagulaseks. EIK järeldas, et ta oli sel ajal tööturule integreeritud ja tegi kõik, mida talt võis eeldada, et teenida elatist, et katta enda ja oma pere kulusid. EIK leidis, et Šveitsi ametivõimud ei olnud tema perekonna taasühinemise taotlusest keeldudes saavutanud õiglast tasakaalu J. K. huvi vahel olla koos perega ja kogukonna huvi vahel kontrollida immigratsiooni, et kaitsta riigi majanduslik heaolu.

S.Y. (taotlus nr 57303/18) töötas osalise tööajaga, oodates perekonna taasühendamise otsust. Föderaalne halduskohus leidis, et ta sõltub suuresti sotsiaalabist. EIK leidis, et S.Y. oli teinud kõik, mida temalt võis mõistlikult temalt oodata, et ta saaks ennast ja oma kolme last ülal pidada. Sotsiaalabist mittesõltumise nõude kohaldamine ilma paindlikkusest oleks tema puhul perekonna taasühinemisel püsiv takistus. Ametivõimud ei olnud tema juhtumist saavutanud tasakaalu tema ja tütre vajaduste ning kogukonna kui terviku vajaduste vahel.

B.F. ja D.E. olukord (taotlus nr 13258/18) erines selle poolest, et B.F. polnud kunagi Šveitsis tööl olnud. Perekonna taasühendamise menetluse käigus väitis ta, et tal on olnud mitmesuguseid terviseprobleeme. Šveitsi pädevad asutused tunnistasid ta 100% töövõimeetuks. Nendel asjaoludel ei olnud EIK veendunud, et föderaalhalduskohus oli piisavalt uurinud, kas kaebaja tervis võimaldab tal vähemalt teatud määral töötada ja sellest tulenevalt, kas vaidlusalust nõuet tuleb kohaldada paindlikult. EIK leidis seetõttu, et ametiasutused ei olnud seetõttu õigesti tasakaalustanud perekondade taasühendamise taotlejate vajadusi kogukonna vajadustega kontrollida kulusid.

Seoses S.M. (taotlus nr 9078/20) taotlusega märkis EIK, et ta ei ole kunagi Šveitsis töötanud. Antud juhul oli föderaalhalduskohus kindlaks teinud, tuginedes meditsiiniliste aruannetele, et S.M. võis töötada vähemalt osalise tööajaga. EIK leidis, et S.M. ei olnud töö leidmiseks pingutanud ja, et föderaalhalduskohus ei ületanud oma kaalutusõigust.

Seetõttu tuvastas EIK konventsiooni artikli 8 rikkumise taotluste 15500/18, 57303/18 ja 13258/18 osas. EIK ei tuvastanud rikkumist taotluse 9078/20 osas.

Artikkel 8 osas, mis puudutas perekonna taasühinemise menetluse kestust

EIK leidis, arvestades eelpool toodud järeldusi, taotluste 13258/18 ja 15500/18 kohta, et nende kaebusi ei ole vaja menetluse kestuse osas uurida. Seoses taotlusega 9078/20 märkis EIK, et migratsiooniküsimuste riigisekretariaat tegi oma otsuse umbes kolm aastat ja neli kuud pärast S.M. taotluse esitamist, mis tulenes osaliselt sellest, et S.M. ei esitanud teavet. Föderaalhalduskohus oli pidanud temalt korduvalt teavet nõudma ning tegi oma otsuse aasta ja kümme kuud pärast tema edasikaebamist, kuid kaks kuud pärast S.M.-i viimast avaldust selles asjas. EIK leidis, et perekonna taasühendamise menetluse üldine kestus tekitas iseenesest muret artikli 8 menetlusnõuete järgimise osas, kuid arvestades eelnimetatud asjaolusid, ei olnud Šveitsi ametivõimud neid nõudeid täitmata jätnud. Seega rikkumist ei toimunud.

Artikkel 14 koostoimes artikliga 8

Võttes arvesse oma järeldusi asjakohastes taotlustes, järeldas EIK, et neid kaebusi ei ole vaja eraldi uurida.

Artikkel 41

EIK leidis, et Šveits peab taotluse 13258/18 esitajatele mõlemale maksma 5125 eurot mittevaralise kahju hüvitiseks ning kulude katteks kokku 15 325 eurot. EIK leidis, et taotluse 15500/18 esitanule peab Šveits maksma mittevaralise kahju hüvitiseks 15 375 eurot ning kulude katteks 10 788 eurot.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

4. juuli 2023

Suurkoja otsus 57292/16 - sõnavabadus ja vabadus teabe edastamiseks

Hurbain vs. Belgia

Artikkel 10

Asjaolud

2013. aastal kohustati kaebajat, Belgia päevalehe väljaannet, tsiviilotsusega anonüümseks muutma 1994. aastal ajalehe trükiväljaandes avaldatud artikli elektroonilist veresooni, mis muutus kättesaadavaks Internetis 2008. aastal. Otsuses tugineti „õigusele olla unustatud”. Artiklis mainiti surmaga lõppenud liiklusõnnetuse eest vastutava juhi täisnime. Kaebaja esitas kaebuse, kuid see ei olnud tema jaoks edukas.

22. juuni 2021. aasta [otsuses](#) leidis EIK-i koda kuue poolthäälega ühe vastu, et artiklit 10 ei ole rikutud. 11. oktoobril 2021 anti juhtum üle kaebaja taotlusel suurkojale.

EIK seisukohad

Kokkuvõttes märkis suurkoda, et siseriiklikud kohtud võtsid järjekindlalt arvesse kõnealuses artiklis käsitletud faktide olemust ja tõsidust ning asjaolu, et artiklil ei olnud päevakajalist, ajaloolist ega teaduslikku huvi ning lisaks seda asjaolu, et juht ei olnud hästi tuntud isik. EIK pidas oluliseks tõsist kahju, mida juht kannatas artikli jätkuva piiramatu juurdepääsuga veebis kättesaadavuse tõttu, mis oli võimeline looma "virtuaalset karistusregistrit", eriti võttes arvesse artikli esialgsest avaldamisest möödunud aeg. Sellest tulenevalt ja liikmesriikide kaalutlusruumi arvestades leidis EIK, et siseriiklikud kohtud olid kaalul olevaid õigusi hoolikalt tasakaalustanud vastavalt konventsioonist tulenevate nõuetega. Seega võib seda juhtumi asjaolusid arvestades pidada demokraatlikus ühiskonnas vajalikuks ja proportsionaalseks.

Seetõttu ei näinud suurkoda mõjuvat põhjust siseriiklike kohtute seisukohtade asendamiseks ja nende läbiviidud kaalutlemise tulemuste arvestamata jätmiseks. Vastavalt sellele leidis suurkoda, et konventsiooni artiklit 10 ei ole rikutud.

Otsusele on lisatud eriarvamused.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

6. juuli 2023

Lahend 46412/21 - õigus eraelu austamisele

Calvi ja C.G. vs. Itaalia

Artikkel 8

Asjaolud

Kaebus on esitatud EIK-sse hr Calvi poolt, kes esitas kaebuse oma nimel ja oma nõo C.G. nimel. Eestkostekohtunik määras C.G.-le kaitsemeetme ning alates oktoobrist 2020 on C.G. paigutatud hooldekodusse (*residenza sanitaria assistenziale*).

2017. aastal taotles C.G. õde eestkostekohtunikult seadusliku eestkostja (*amministratore di sostegno*) määramist. Õde väitis, et tema vend on eakas ja ta kaldub kulutama raha ekstravagantselt. Võttes arvesse C.G. ekstravagantseid kulusi, määras eestkostekohtunik C.G. rahaasju korraldama seadusliku eestkostja.

2018. aastal C.G. ja tema õde taotlesid kaitsemeetme tühistamist. Nad väitsid, et seda õigustavad asjaolud on muutunud. Sotsiaalteenistus pidas C.G. elu erinevate aspektide puhul vajalikuks seadusliku eestkostja sekkumist.

2020. aastal laiendas eestkostekohtunik C.G. seadusliku eestkostja volitusi, et hõlmata kõiki C.G. isikliku hoolitsuse aspekte. Eestkostekohtunik leidis, et C.G. füüsiline turvalisus ja heaolu on tõsiselt ohus ning, et tema kõnevõime oli muutunud segaseks ja ebajärjekindlaks.

2020. aasta oktoobris taotles eestkostja eestkostekohtunikult luba C.G. paigutamiseks hooldekodusse. Eestkostja väitis, et C.G.-l ei ole enam perearsti ega kaarti, mis annaks talle juurdepääsu arstiabile ning, et tema koduhooldajate suhtes on algatatud kriminaalmenetlus. Samal päeval volitas kohus seadusjärgset eestkostjat astuma vajalikke samme C.G. paigutamiseks hooldekodusse.

Järgmisel kuul tehti dokumentaalfilm, mis seadis kahtluse alla, kas C.G. hooldekodusse paigutamine oli seaduslik. Seda dokumentaalfilmi kajastati üleriigiliselt. Seejärel otsustas eestkostja keelata C.G.-l igasuguse välissuhtluse kolmandate isikutega v.a kohaliku linnapeaga. Mõned päevad hiljem otsustas eestkostekohtunik keelata kolmandatel isikutel kohtumised C.G.-ga. Samuti keelas ta kolmandatel isikutel temaga telefoni teel ühenduse võtmise, välja arvatud juhul, kui C.G. nii soovis.

Aastatel 2021–2023 külastas vabaduskaotusega isikute õiguste riiklik tagaja mitmel korral hooldekodu, kuhu C.G. oli paigutatud. Ta esitas prokuratuurile soovitusi, milles muu hulgas märkis, et C.G. suhtes võetud kaitsemeede tuleks uuesti läbi vaadata ja edaspidiseks tuleks kehtestada sobivam eestkostemeede. 2023. aastal kohtus ta ka linnapeaga. EIK-d ei ole teavitatud järelmeetmetest, mida prokuratuur oleks võinud vabaduskaotusega isikute õiguste riikliku tagaja soovitusel rakendada. Teisalt teatati, et kolmanda isiku suhtes, keda kahtlustatakse ebaseaduslikus C.G. hooldekodusse sisenemises ja teda ilma seadusliku eestkostja loata külastamises, algatati kriminaalmenetlus. 2023. aasta juunis mõisteti sellele isikule 1 aasta ja 10 kuu pikkune vangistus.

Hr Calvi kaebas EIK-s eelkõige selle üle, et ta ei saanud oma nõoga kontakti ja eestkostekohtuniku otsuste üle. C.G. kaebas oma paigutamise üle hooldekodusse alates 2020. aastast ja suutmatuse üle naasta oma koju või võtta vastu külalisi asutuses, kuhu ta oli paigutatud.

EIK seisukohad

EIK leidis eelkõige, et C.G. oli peaaegu kõigis oma eluvaldkondades täielikult sõltuvaks tehtud oma seaduslikust eestkostjast. See meede ei olnud ajaliselt piiratud. EIK jõudis järeldusele, et kuigi C.G. õigustesse sekkumise eesmärk oli kaitsta tema heaolu laiemas tähenduses, ei olnud see ametivõimude käsutuses olevate meetmete mitmekesisust silmas pidades proportsionaalne ega arvestanud C.G. individuaalset olukorda. EIK tuvastas seetõttu artikkel 8 rikkumise.

EIK ei teinud otsust õiglase hüvitise osas, sest C.G. ei olnud sellist taotlust esitanud.

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)